

ALBINA CARPAȚILOR

Apare 1 colă și jumătate pe săptămână. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 8 fl., pe 6 luni 4 fl. 40 cr., pe 3 luni 2 fl. 40 cr.; pentru România: pe an 20 lei, pe 6 luni 11 lei, pe 3 luni 6 lei. — Un număr 20 cr. s'e'u 45 bani. — Un volum à 6 côle 70 cr. s'e'u lei 1.70. — La 10 exemplare 1 rabat. Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiu, la colectanți, la oficiile postale și la tôte librăriile.

O dușmăniă cu bun sfârșit.

Novelă istorică.

(Continuare.)

Rostind aceste cuvinte, Șerban se gândia la unele puncte din planul, ce-și urdise pentru viitor, și 'n ochii lui strălucia numai bucuriă și fericire.

Ivașcu Băleanul iubia afară din cale pe fiul său Grigore, și éta pentru ce: Pe de o parte, Grigore era cel mai înaintat în vârstă dintre toți ceialalți copii ai Băleanului, pe de altă parte, frumusețea trupului și agerimea minții lui mai că nu aveau sémén în lume. Fericitul tată, deprins a vedea în fiă-care și pe copilul său lângă sine, abia într'o săptămână de zile se putu despărți de dēnsul. Tôtă acea săptămână Ivașcu n'o folosi pentru altceva, decât pentru a da iubitului său fiiu acele învățături și povețe, după care el avea să-și întogmescă purtarea și năravurile în casă străină. În cele din urmă Ivașcu mai adause și acestea:

„Și mai pre sus de tôte, iubitul meu Grigore, nevoiesce-te a dovedi străinilor prin purtarea ta, că meriți a purta numele moșilor tēi Băleni.“

În prima duminică, ce urmază după Rosali, Ivașcu Băleanul și soția sa duseră pe Grigore la casa lui Șerban. Aici era mare bucuriă și sērbătorire din cauza acestei întâmplări. Șerban opri pe părinții tinărului, să-i ospeteze la dēnsul în acea și; el chiamase și pe alți boeri, între cari pe Constantin Filipescu.

Ivirea lui Grigore în casa lui Șerban Cantacuzin puse în uimire pe toți membrii familiei, precum și pe unii străini, cari din întâmplare se aflau acolo în acele momente. Toți ai casei se adunau în jurul lui Grigore și se uitau la el ca la altă minune. Frumos și simpatic, cum era, acest tinăr trăgea ca prin farmec asupra sa privirile și inimile celor ce-l vedeau pentru prima oră. Chiar copilașii cei mai mici ai lui Șerban se păreau încântați de

presința noului óspe; dēnșii se apropiau de Grigore cu atâta dragoste și bucuriă, ca cum el le-ar fi fost un frate mai mare. Fiul Băleanului deși, precum am șiș, nu era mai mare de 15 ani, totuși în trup el crescuse mai cât unul de două-șeci. Și trupul lui, ce bine era făcut! Nu vom greși, de-l vom asemēna c'un brădișor de munte, înalt, oblu și mlădios; nu vom greși asemenea de vom șiș, că era tras ca prin inel. Fața tinărului, mai mult rotundită, decât prelungată, era albă-rumenă, sēmēnând tot deodată și cu fôia crinului și cu a trandafirului. Mai adaugeți la acestea și ochii cei mari negri, fruntea cea lată, pērul cel lung, des, întunecat și môle ca mătasea, adaugeți-le tôte acestea, și veți avea cel puțin o slabă închipuire despre copilul Băleanului.

Între membrii familiei lui Șerban se afla de astă-dată și bētrâna sa mamă, Ilēna, soția rēposatului Constantin Cantacuzin și fiica vestitului Domn Radu-Șerban; Ilēna era bētrână și pērul ei alb ca argintul; însē din ochii ei nu se stinsese încă acea rașă, care esprimă puterea vieții sufletesci. Mama Cantacuzinescilor, după ce se uitase mai mult timp la Grigore, se sculă de pe scaunul, unde ședea, și apropiindu-se de părinții băiatului, le șișe:

„Eu am cunoscut mai multe rēnduri de ómeni din némul Bălenilor și pot șiș, că peste tot Bălenii au fost ómeni frumoși. Dar copilul d-vóstre se pare, că a moștenit tôte frumusețile familiei și le-a într'unit ca de mirune în persóna sa. De-î va fi șiș capul, după cum îi sunt cele din afară, apoi să șișciți, că va ajunge frunte de boer în țera acēsta.“

Ivașcu și nevasta sa se simțiră prea măguliți de aceste cuvinte; de altfel inimile lor erau deja fărmedate prin neașteptata surprindere, produsă de Grigore în familia spătarului.

Între astfel de împrejurări Ivașcu nu putea să nu s'arete vesel și cu voiă bună, — cel puțin în ziua acesta. El rămase ca ôspe la Șerban și se simția prea mulțămît să stea de vorbă cu acest din urmă. Când veni timpul prânzului, Ivașcu rugă pe spătarul, ca să pună pe Grigore să servescă la masă. Șerban la început nu se învoia cu această dorință a Băleanului, dicînd, că tinêrul în ziua întrării în serviciu nu trebuie pus încă la lucru; dar Băleanul stăruind pe lângă dorința lui, Grigore fu invitat de stăpânul său, ca deja la ospetul de astăzi să servescă pe boeri. Ivașcu se ținea să dovedescă celor de față, că fiul său n'a venit ne'nvêtat din casa părintescă.

Și să nu socotiți, că serviciul făcut la masă de astfel de tineri învêțacei consta într'aceea, ca ei însiși să ducă la masă mâncările și beuturile. Nicî decum. La casele boerilor mari bucătaria își avea propriul său personal de serviciu, care uneori era foarte numeros. Tinerii boeri comandau acestui personal, când să aducă bucatele, în ce ordine să le aducă și cum să le așeze înaintea ôspeților; tot astfel făceau și în privința beuturilor. Acastă funcțiune se pare de tot simplă și lesne de împlinit; dar în realitate nu era togmaî așa. Se cerea multă îndemănare, se cerea mai vêrtos o desevêrșită cunoșcere a tuturor regulilor traiului din casele boeresci, pentru ca un tinêr învêțacel să pôtă servi la masă spre mulțămirea și între aplausele tuturor ôspeților. Grigore și-a purtat dregătoria într'un mod, care pe ôspeți i-a pus în uimire, éra pe Ivașcu l'a împlut de-o mândriă părintescă nemărginită. Însuși Șerban Cantacuzin se mira de fiitorul său învêțacel și fericia pe Băleanul pentru alésa creștere ce-o dase lui Grigore.

Ospetul se prelungi până cătră séră; după ce s'aû rădicat mesele, atât ale boerilor, cât și ale jupăneselor (— acestea la ospete petreceau într'o sală separată de a bărbaților —), ôspeții de amêndoue secsele se adunară într'o încăpere mai largă, unde se puseră să jôce hora, înainte de-a se împrăștia pe la casele lor. Așa numiții „surlași“, adecă musicanții de pe atunci, stăteau în miđlocul încăperii și esecutaû aria danțului din surlele său fluerele lor, precum și din alte instrumente obișnuite în orientul Europei. Nevestele boerilor, adecă jupănesele, formaû primul cerc și danțau numai singure grațioasa horă romănescă; boerii formaû un cerc și mai larg luând pe cocónele la miđloc. Fiă-care cerc își avea conducetorul său conducetorea sa, care începea hora și după un timp ôre-care o spârgea, lăsând pe dânsători să mai rêsufle.

Pe timpul de pausă său de rêsufare Șerban retras mai într'un unghiû al casei conversa cu Ivașcu despre tinêrul Grigore, lăudând înfățișarea și însușirile lui. Spătarul promitea, că la rëndul său, va face tot ce-î va fi cu putință, spre a perfecționa astfel creșterea tinêrului, încât să nu mai fiă în totă țera altul ca el.

„De una-mî pare cam rêu“ — intrerupse Băleanul. — „Grigore abia a nceput să nvețe carte grecescă, și étă acum trebuie să lase tot lucrul baltă pe cât timp va fi în serviciu la d-ta, spătare.“

„Ce vorbești, Ivașcule?“ — adause Șerban — „Apoi nu sci d-ta, că în casa mea s'aû aflat tot deuna cei mai bunî dascalî de greciă? Am eû om pe sama lui Grigore, ca să-l învețe și carte grecescă numai tragere de inimă

s'arete băiatul. Fi încredințat, că fiul d-tale pe și ce merge va ajunge tot mai cărturar în casa mea.“

„Î-ți mulțamesc, boer d-ta, că mi-ai luat o pétră de pe inimă“ — dîse Ivașcu plin de bucuriă — „Cea mai fierbinte dorință a mea este, ca fiul meu Grigore să se facă om învêtat.“

Înr'aceea se porni o nouă horă și conversațiunea boerilor nostri încetă. Acastă horă dură mai mult, decât tôte celelalte, că-ci avea să fiă cea de pe urmă. Cătră finea danțului cercul de boeri s'amestecă cu cel de jupănese astfel, că fiă-care boer primia pe soția sa la drépta,

După încetarea danțului singuraticii ôspeți mulțamiau lui Șerban și jupănesei sale pentru omenia, ce le arêtasera, apoi plecaû pe acasă cu rêdvanele (cărutele), ce-î așteptaû la pôrtă. Aceia, cari plecară în urma tuturor celor-laltî, aû fost, firesce, Băleanul și soția lui. Ambii sărutară de mai multe ori cu foc pe copilul lor și-l recomandară încă odată unei deosebite îngrijiri din partea lui Șerban.

„Lăsați-l în grija mea“ — dîcea spătarul — „am să vêq de el ca un tată, am să-l țin ca pe un copil al meu!“

Părinții plecară cu lacrimile n ochi; tinêrul însê cerca să arete mai multă bărbăția în fața stăpânului său, din care causă nici nu ofta măcar în momentul de despărțire.

Remânênd Șerban singur cu învêțacelul său, s'apucă de spuse acestuia, cum d'aci nainte va să petrecă la dênsul, nu ca un străin, ci ca un om de-ai casei. Spătarul mai esplică tinêrului și puținele însărcinări, ce va avea să împlinescă, înșirându-î apoi cu de-amêruntul învêțăturile, ce va primi dela stăpân și prin miđlocirea stăpânului. În urma acestora, Șerban luă pe Grigore de mână și-l conduse într'o cameră, care era învecinată cu locuința boerului, dar nu da cu ușa în tindă (preambul), ci în curte sub un pridvor lung.

„Aici, fêtul meu“ — dîce Șerban — „aici veî locui tu. Te-am căpuit cu de tôte ca și acasă la părinții tîi, precum bine veđi tu însu-ți. Ți-am rënduit servitori, cari numai de tine vor avea să vadă, și servitóre asemenea. Le-am dat porunca cea mai aspră, ca să te privescă drept fiu al nostru și nimic să nu-ți facă spî supêrare și neplăcere. Așa dară acum veî rêmânea aici și te veî da la rêpaus; érá diminêță, când va fi cu soroc, te voiû chiema la mine, ca să-ți arêt rëndul deprinderilor de peste și.“

Spătarul bătui pe Grigore pe umêr și se ntôrcea să plece; dar tinêrul învêțacel se îndreptă iute spre dênsul, îi luă mîna dréptă și i-o sărută mulțamindu-î tot deodată și cu vorba de bunătățile, ce-î promitea.

Ușa camerei se închise iute pe urma lui Șerban, și bietul tinêr se pomeni singur ca un cuc. Singurătatea i se părea cu atât mai superăciósă, că-ci cu câte-va pătrare de ôră înainte el asistase la ospet, la horă. Dar și priveliscea locuinței făcu pe Grigore să-și dică peste curênd: „Eû nu mai sunt la părinți, — m'am înstrăinat!“ — Pôte, că dorul de casă ar fi cuprins inima lui și nu l'ar fi lăsat să dórma, decă Șerban n'ar fi prevenit o asemenea eventualitate, pe care o prevêduse fără multă bătaia de cap. Spătarul Cantacuzin avea la curtea sa un bêtrân argat de țéră, anume Manea, care scia să povestescă cele mai frumoșe basne, ba chiar întêmplări istorice din trecut. Șerban însuși chiema pe moș-Manea la sine, ca să-î țină de urt, ori de câte ori nu putea să adórma de cu séră, său și peste și, când nu simția mulțămire în lăuntrul său.

De astă dată Șerban trâmise pe bătrânul său argat la fiul Băleanului căutând astfel să-î îndulcească deja primele momente petrecute la curtea sa.

„Sărut mâna, coconașule“ — dice moș-Manea intrând fără multe ceremonii la tinărul boer. „M'a trâmisi dumnealui spătarul“ — urmază argatul mai departe — „ca să-ți țin de urit, până te-o fura somnul.“

„Și cum să-mi țin de urit, moșule?“ întrebă Grigore, care togmai se desbrăca, spre a se pune în așternut.

Bătrânul Manea privia uimit la Grigore, de-a căruia frumusețe nu putea să se mire îndestul. El se apropie de tinăr cu acea îndrăsnelă, care nici odată nu șeade rău unui om bătrân și onest, și-î grăiesce astfel c'un zimbet plin de dragoste:

„Coconașule, nu te uita că sunt argat și rumân, cum e vorba; ci uită-te la aceea, că am trăit și eu vre-o 70 de ani în lume, mai tot pe la curțile Băleanului. Prin urmare am văzut, am auzit, am pățit și eu destule; știu deci să și povestesc câte ceva, chiar și boerilor mari. Așa să mă crezi, coconașule, că în București nu sunt mulți argați, cari să întrecă pe moș-Manea.“

„Bine, moș-Maneo, povestesc-mi și mie ceva, până-mi va veni somnul“ — adauge Grigore arătând în vorbele sale o adevărată blândețe de ânger față de naivul argat.

Eră bătrânul urmază astfel:

„Fiind că în tinerețele mele am fost argat la moșul dumatăle, coconașule, adecă la răposatul tatăl tatălui dumatăle, de aceea voi să-ți spun câte ceva despre acel stăpân al meu, cu care d-ta semenii atât de tare. Fi-va după placul coconașului?“

„Dar, dar, moș-Maneo, togmai unele ca acestea sunt mai mult după placul meu“ — întâmpină tinărul așezându-și capul pe căpătâiu. „Povestesc deci, că te voi asculta ca pe un dascal.“

Manea se simția foarte măgulit de acest cuvânt din urmă, că-cî nu-l mai auzise încă din nici o gură boerescă. Cu atât mai mare plăcere și tragere de inimă arătă deci și dânsul începându-și povestirea despre moșul lui Grigore. Se înțelege însă de sine, că Manea ca un iscusit povestitor popular, nu și-a nceput istoria cu moșul tinărului boer, ci cu strămoșul aceluia. Povesti despre strămoș atât ceea ce scia el din propria lui esperință, cât și ceea ce se păstrase numai prin tradițiuni. Grigore nici chiar dela tatăl său n'auzise mai multe în privința respectivului personagiū. Trecând apoi Manea la moșul tinărului, la acel Băleanu, care i-a fost odmiōră stăpân, se simția mai la largul său și vorbea cu mult foc și cu mare ușurătate. Și atât de bine a știut să descrie pe acel boer, atât cu demeruntul i-a nșirat faptele mai însemnate din viață, încât Grigore asculta cu cel mai viu interes, care alunga mereu somnul dela el.

Bătrânul vădând, că coconașul n'adorme hotărî să schimbe poveștile. Așa dară el lăsă la o parte istoria despre Băleni, promițând, că o va continua altă dată, și începu să spună un basn. Abia spuse din basn ca la un pătrar de oră, și etă că Grigore adormise ca un butuc. Manea eși tot pe vârful degetelor din camera tinărului și se duse și el să se odihnescă.

În casele lui Șerban dormiau toți, nime nu mai era deștept, decât însuși spătarul; numai în locuința lui mai ardea candela. El șeada lângă o măsuță, pe care se aflau nisce calimare, condeie și hărtia de scris. Șerban scrisese revașe pe sama unor amici ai săi, apoi lucrase ceva pentru Domniă, după o însărcinare grabnică, primită dela Ducavodă. Cu toate acestea nici petrecerile de poste și, nici acest lucru de séra nu produseă vre-o oboselă fiă în trupul, fiă în spiritul energicului spătar. Somnul încă nu-î venia, deși nu mai era mult până la miezul nopții. Causa acestor dispozițiuni era o nemărginită mulțămire, ce simția în sufletul său. Și de unde provenia acea mulțămire? Etă de unde. Șerban își făcea întru sine următoarea dare de samă despre viitorul cel mai apropiat:

— Să mulțănesc lui Dumneșeu — cugeta el — să mulțănesc lui Dumneșeu, că mi-a ajutat să ajung, până unde-am ajuns. Până mai erî alaltă erî mă puteam îndoi, că voi isbuti vre-odată să trag în partea mea, încetul cu încetul, pe toți boerii mai de frunte din țera acésta. Astădi pot dice, că am deja atăția partisanii, încât mi-ar fi lesne să scot pe Duca din Domniă. Dar nu voi cerca nimic, până când mi se va înfățișa de sine cel mai bun privilegiu spre ajungerea acestui scop. Voi mai aștepta până ce se va mai întări și dragostea Băleanului cătră mine. Ce câștig minunat am făcut în persōna acestui boer! El are o mulțime de cunoscuți și chiar prieteni pintre boerii țerei, cari toți ascultă de dânsul ca de-o căpeteniă și nu urmază, decât după sfaturile lui. Va să dică, Ivașcu Băleanul tot deuna e în stare să se impresore de-o puternică partidă boerescă, fiă spre a da cui-va ajutor, fiă și spre a lupta în contra cui-va. Decă Ivașcu nu devenia prietenul meu, el m'ar fi putut împiedeca de-a ajunge la Domniă, orî apoi m'ar fi scos peste curând din scaunul Domniei, ocupate fără învoirea lui. Acestea lesne le-ar fi făcut, fiind că are multă trecere la înalta Pōrtă, e bine vădut chiar de marele-vezir. Acum însă n'am să mă tem de nimic: Băleanul nu-mi va mai fi dușman; el nu mi se va pune împotrivă, când ceialaltii boeri vor socoti, că a sosit timpul să mă rădicesc la Domniă. Așadară d'aci nainte pot să fiu liniscit și fără nici o grijă: împrietenirea cu Băleanul a delăturat cea din urmă stavilă de pe calea, ce mă va duce la tron.

Preocupat de-aceste cugetări plăcute, Șerban stînsese apoi candela și se dete la odihnă (Va urma).

Telefonul.

Minunea minunilor, după unii! fléc, după alții! etă cele două păreri răspândite în privința unei invențiuni, care s'a numit: „telefon“, adică: „departe-grăitor“ său cum i-aș dice eu mai bine pe românesce: „gura nesdrăvană.“

Numele științific al acestei invențiuni ne amintesc telegraful și în adevăr, telefonul este fratele acestuia,

un frate mai mic, dar decă va îndeplini ceea ce promite, atunci va fi un frate, care va întrece cu mult pe cel mai bătrân.

Cum Dumneșeu să nu-l întrecă! Telegraful după cum știți, numai scrie, pe când telefonul grăiesce. Închipuiți-vă acum deosebirea cea mare în folosul, pe care

vi-l pot da acești doi frați, fii ai științei și născocirii din țările noastre!

Dacă se va adevăra ceea ce ne strigă credincioșii telefonului, că adică prin mijlocirea acestei invenții poți să vorbești, spre exemplu, în Brașov și să te auză apriat în Bucuresci, — dar nu numai să te auză ce ții, ci să-ți recunoască încă și glasul, deși, dacă se va adevăra acesta, atunci vom striga și noi cu toții: „minune!“

Să vedem însă ce ni se spune despre această „gură nesdrăvană.“

Un american, anume Graham A. Bell, fu cel dintâiu, care se apucă de făcu încercări practice cu telefonul. Mutându-se din orașul Salem, care oraș este în statul Massachusetts, în orașul Boston, el începu a ținea mai întâiu la universitate prelegeri despre „organizațiunea sunetului,“ ér' mai în urmă, și anume de 5 ani încôce începu a vorbi și de telefon. Abia acum 3 ani însă făcu între Boston și Cambridge pe o linie de 3 Kilometri prima încercare cu acest instrument, și numai de ver o 2 ani a luat „patentă“ séu „brevet,“ orî cum îi mai ăicem „privilegiu“ asupra invențiunei sale. După mai multe încercări își perfecțiună invențiunea până întru atât, încât în depărtare de 230 Kilometri, adică între Boston și New-Clampshire, North-Conway, se transmite și se putu recunoște prin telefon nu numai glasul grăitorului, și tôte modulațiunile acestui glas, dar încă și cântări din gură și din piano; ba se auăiră chiar și aplausul și risetele.

Astfel spun gazetele și noi spunem după ele, fără însă a lua asupra-ne ver o răspundere despre adevărul acestor spuse.

Acum să vedem esplicarea, ce ni se dă asupra telefonului; această esplicare este întemeiată pe încercări ale științei, după care nu ar mai încăpea nici o îndoielă despre folosul telefonului în teoriă; însă dintre aceia, cari au făcut încercările lor din punct de vedere al praesei, mulți se lapedă de credința în folosul acestei invențiunii, ér alții pretind, că ea ar avea necesitate de o mare îmbunătățire, că-cî rămânând în starea de astăđi, nu va fi decât o jucăria, și svonul ei va trece curând, cum a trecut, bună oră, al „velocipedului,“ — de cum-va vē mai aduceți a minte de el.

Înainte de a descrie cu de amănuntul construcțiunea telefonului trebuie să vorbim mai întâiu ceva despre electricitate, despre magnetism și despre sunet, și mai vêrtos de cele 2 dintâiu, fiind că aceste puteri tainice ale naturii mijlocesc transmisiunea sunetului prin telefon. Ne vom sili, a ne exprima astfel, ca să fim înțelegși și de aceia, cari nu s'au îndeletnicit în științele naturale.

Precum se află în sufletul omului puteri ascunse, contrare unele altora, de es: iubirea și ura, pe care nici o dată nu le poți videa cu ochii, ci numai le simți și care fără voiă și țintă isbuenesc câte odată sêvêrsind minunî, — astfel și în împêrăția naturii se află atari puteri ascunse, care se înfățișeză în mod neobicit.

Magnetismul și electricitatea sunt din aceste puteri tainice, de care vorbirăm aici. Renumitul naturalist Danes Christian Oersted a dovedit, că magnetismul este o înfățișare preschinăbată a electricității.

Credem, că orî-care dintre cetitorii nostri va fi știind, că frecând cine-va o bucățică de cêră roșia séu de colofoniū, séu de chihlibar séu în fine o bucățică de

mătase, fă-care din aceste obiecte dobândesce însușirea de-a atrage și-a ținea cât-va timp lipite de sine, lucruri mai ușore, cum ar fi de es fășiore de hârtia, țărițe de lemn ect. Cetitorii nostri vor fi mai știind și aceea, că atingând prin întunerec cêra frecată ect., cu vârful degetelor, vedem sârind din ea o scântieă albastră și simțim un miros ca de pârjol. Acesta este efectul electricității, produs prin frecare. Sunt corpuri, care conduc fôrte grabnic electricitatea primită; pe aceste le numim: buni conducători. Astfel sunt metalurile, cărbunii, apa, aburul și mai tôte licuidele, trupurile dobitocelor, pământul umed. Se înțelege de sine, că orî-ce corp, care va veni în atingere cu un bun conducător, va perde lesne electricitatea sa, pe când corpul împresorat de un rêu conducător își va păstra electricitatea; aceste corpuri care conduc rêu, se numesc: izolatori și corpurile împresorate de ei se numesc: izolate.

S'a constatat încă pe la sfêrsitul vécului trecut, adică în anul 1789, că electricitatea nu se produce numai prin frecare, ci și prin atingere, séu cum se mai ăice, prin „contact“; dar electricitatea produsă astfel este atât de slabă, încât nu se pôte arêta decât numai prin mijlocul unor obiecte fôrte simțitoare. Prin ajutorul unor conducători umedi vom putea transfera o asemenea electricitate dintr' un strat pe altul; acesta o putem experimenta mai bine și mai lesne, decât vom pune o bucățică de blumb sub limbă, ér o bucățică de aramă pe limbă. Împreunând marginile acestor metale dinaintea vârfului limbei, vom resimți în acelaș moment o pișcătură pe limbă și ca un gust de coclitură. Acesta provine din electricitatea produsă prin contact și condusă de limba noastră; lucrarea va dura pe tot timpul, cât plumbul va sta atins de aramă, producând astfel ceea ce se numesce un curs electric.

Credem, că magnetul va fi cunoscut de toți. Drept aceea în privința lui nu vom spune decât următoarele:

Înfășorând o bucățică de fer môle cu sîrmă izolată prin mătase, și punând capetele acestei sîrme în contact cu o putere electrică, ferul se va schimba la moment în magnet; îndată însă ce se depărtéză electricitatea, își perde și ferul puterea magnetică. Un atare magnet va fi cu atât mai puternic, cu cât va fi înfășorat mai de multe ori cu sîrmă electrisată. Magnetul produs astfel se numesce: magnet electric. Din contră, când ne vom atinge de un magnet cu un obiect, care-î schimbă funcțiunea, de es: cu fer, atunci se nasce în sîrma izolată, cu care este înfășorat magnetul, un curs electric. Pe acest curs electric este întemiat telefonul, după cum vom videa îndată:

Sunetul se produce și se propagă prin vibrațiuni, adica prin mișcări onduloșe. Aceste mișcări onduloșe se împrăștiă mișcând în acelaș mod obiectele, care sunt bune conducătoare ale sunetului, așa de es: metalele, apa, și mai cu samă aerul, care este cel mai bun conducător deși nu putem observa efectul produs prin sunet, adică nu putem videa vibrațiunile fiind-că aerul este un corp străvêdător și mișcarea sa nu se zăresce cu ochii nostri; dar efectul produs de mișcarea aerului, vibrațiunile ei produse asupra corpurilor solide, d. es: metale, geamuri ect. le putem observa mai bine. În această privință să ne aducem aminte de cutremurul gémurilor când bubuie tunurile séu când tună din cer: care cutremur se produce prin vibrațiunile

propagate de aer până la gémuri și apoi conduse de acestea, tot prin mijlocirea aerului, la auzul nostru.

Aceste esplicări se vor părea cam lungi, dar ele sunt de mare trebuință pentru înțelegerea restului.

Telefonul lui Bell constă dintr'un magnet (A. I.) tare, sistemul Iamin, cu polul înfășorat în sîrmă (BB) electro-magnetică izolată prin ibrișin. Acastă sîrmă

înfășorată se prelungește în două sîrme conducătoare (CC), ale căror capete se pot împreuna prin două șurube (DD) cu ori-ce liniă telegrafică seú cu ori-ce alt conducător. Împotrivă cu polul magnetului togmai acolo, unde este înfășorat și în apropiere de un milimetru de densusul este aședată o tăviță de fer seú de oțel (EE) și astfel prinsă de mărginile ei, încât mijlocul ei să pótă vibra liber, atingându-se în urma vibrațiunei de magnet. Se mai cere încă un „resunător“ (F), destinat a prinde mai lesne și a stringe la o laltă sunetul. Pentru transmi-

terea graiului trebuiesc 2 telefóne (II. P și P₁) împreunate unul cu altul printr' un conducător de sîrmă (O).

Modul funcționărei acestui instrument îl descrie chiar profesorele Bell după cum urméza: Vibrarea unei tăvi (E) de fer seú de oțel aședată în apropierea polului unui magnet (A) produce în sîrma, cu care este înfășorat polul, un curs electric, care lucréza seú încetéză, după cum se va atinge seú se va depărta de magnet prin vibrațiunea ei tăvița de fer seú de oțel; cu alte cuvinte cursul electric dură atâta vreme și încetéză érași pentru atâta vreme, pe cât va dura seú va înceta și vibrațiunea tăviței de fer seú de oțel, ceea ce se esplică din legile naturei, despre care vorbirăm mai nainte.

Glasul omenesc producénd vibrațiunii asupra acestei tăvițe de fer seú de oțel, produce prin acésta în sîrma înfășorată (B) împrejurul polului magnetului, dicem, produce în acésta sîrmă un curs electric, care va coréspunde întogmai cu vibrațiunile sunetului produse prin vorbirea omenescă. Cele două capete (C) ale sîrmei înfășorate, fiind în legătură cu conducătorul (O) prin cele două șurube (D), cursul electric se transmite de un telefon (P) pe cel lalt (P₁), unde trecénd tot asemenea prin sîrma înfășorată, produce asupra tăviței de fer seú

de oțel aceleași mișcări, aceleași vibrațiuni, — că-cî magnetul prin electricizarea sîrmei devine mai tare și atrage tăvița. — Vibrațiunile tăviței fiind conduse prin mijlocul aerului până la urechia noastră, produc acolo acelaș efect, ca și vorba directă, adică: auđim vorba trămisă prin sîrmă, ca cum ni s'ar fi spus la urechiă. Astfel se pótă chiar șopti prin telefon, ceea ce se aude încă și mai bine decât un glas gros.

Étă dar minunea esplicată și étă dovada, că este cu puțință de a se mai îmbunătăți acésta invențiune, care, după cum se spune, s'ar fi și îmbunătățit.

Scriitorul acestor rënduri a comandat o părechia telefóne. Încercându-le și aflând vre o împrejurare vrednică de a fi împărtășită cetitorilor, nu va întărđia de-a-și face convenita datoriă.

Pentru a rêsplăti pe acele dintre cetitóre, care avură răbdarea de a ne urma până aici, le vom aréta un exemplu despre folosul, pe care îl vor putea trage domniile lor din acésta invențiune.

Cumpărându-și o părechia de telefóne și aședând unul în odaia d-lor, ér pe celalalt în bucătăriă, vor putea comanda prea bine bucătarului seú bucătăresei, fără a osteni mai departe decât până la gura „nesdrăvană.“ Astfel se vor cruța: cocóna, bucătarul și

servitórele, se vor cruța ușile, scările și multe altele, cel puțin pentru valórea de 10 până la 15 fiorini, că-cî o părechia de telefóne cu sîrmă cu tot nu costă mai mult.

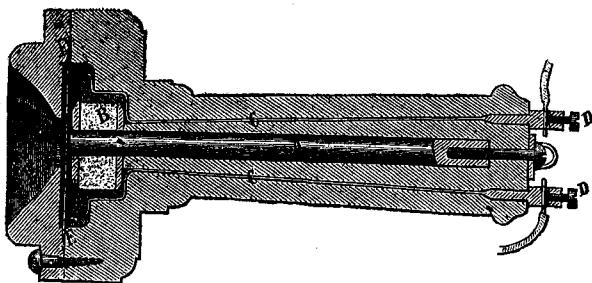
Figura noastră III represintă momentul telefonării.

Nóua invențiune află deja aplicarea sa din partea unor state în serviciul publicului pe lângă poste și telegrafe. Așa citim de curénd, că Directorele general al postelor și telegrafelor Germaniei de Nord, a adresat agenților seú o lungă circulară, privitóre la esplótarea telefonului pe liniile

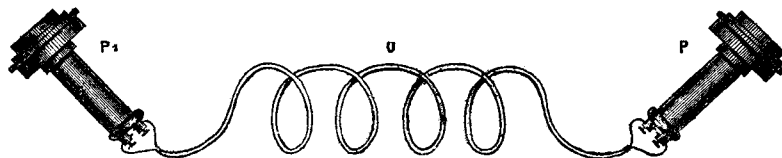
telegrafice. Organizarea de biurouri telefonice e de sigur unul din cele mai însemnate evenimente, ce se pot cita din punctul de vedere al descoperirilor sciințifice, după descoperirea telegrafului.

Écē, pe scurt, câte-va din dispozițiunile cuprinse în circulara doctorelui Stefan.

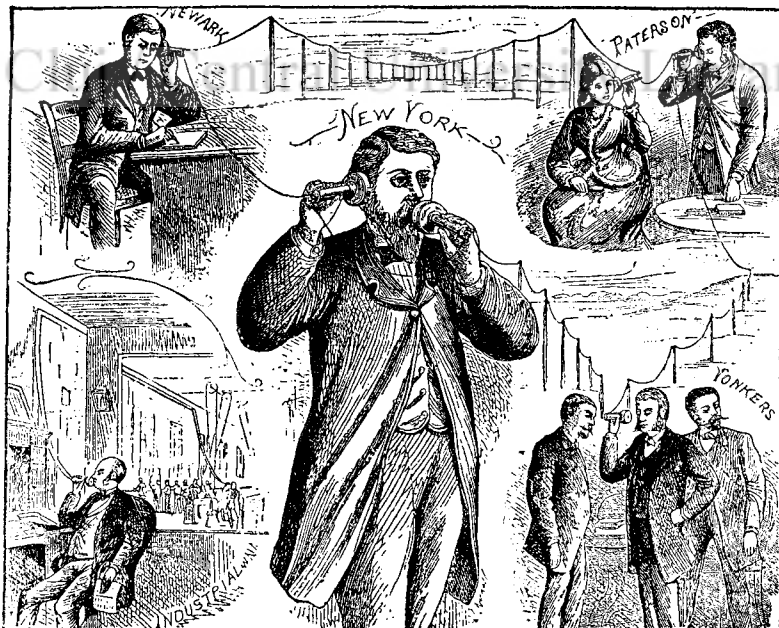
Biurourile, ce se vor deschide publicului pentru ser-

I. Telefonul explicat. (Pag. 215).

II. Părechia de telefóne. (Pag. 215).

III. Folosirea telefonului. (Pag. 215).

viciu cu telegrame telefonice în Germania, vor fi considerate ca aşedămintele independente; dér vor fi alipite cu biurourile telegrafice ordinare, care se vor însărcina cu transmiterea, pe firele lor, a telegramelor trâmise prin telefon.

Transmiterea se va face în modul următor: biuroul, care va avea să espedieze o telegramă va invita pe biuroul de destinaţiune a pune aparatul în poziţiune d'a primi. Îndată ce se vor fi aşedat cornetele telefonului, biuroul de transmitere va da semnalul trămiterii depeşei verbale.

Espeditorul va trebui să vorbescă încet, lămurit şi fără să-şi forţeze vocea; numai silabele se vor despărţi în pronunţare, se va pune multă îngrijire pentru a articula bine silabele finale ş'a face o pauză între un cuvânt şi

altul. Când telegrama a fost primită şi prescrisă, funcţionarul de la biuroul de destinaţiune verifică numărul cuvintelor, apoi repetă, tot prin telefon, telegrama 'ntrégă răpede şi fără pauză, pentru a constata că nu s'a comis nici uă eróre.

Pentru a asigura secretul corespondinţei, instrumentele telegrafice sunt instalate în locale particulare, unde persoanele străine de serviciu nu pot audi p'acela, care trâmite telegrama verbală, şi este interdis funcţionarilor d'a comunica cui-va numele espeditorului séu al destinatorului. Tacetele pentru telegramele telefonice se calculează pe cuinte, ca şi pentru telegramele ordinare.

Nu e pentru cine se gătesce, ci e pentru cine se nimeresce.

Proverb desvoltat şi aplicat de Theochar Alexi.

Era astă érnă aici la noi în Braşov; şi unde era? Pe lacul din scóla de gimnastică a Saşilor. Lacul era inghiăţat tun, ér pe ghiaţa se dedeau în sus şi în jos o mulţime de copii, copile, tineri, tinere, bărbaţi şi femei.

Aţi gustat ver o dată acéstă plăcere? Nu cred, fiind-că nu prea se unesece cu gustul Românilor şi al Româncelor. Pécát! mai ales pentru Românce, că-cí ghiaţa a început a înlocui balurile în privinţa „norócelor“. Nu sciú, decă mă înţelegeţi . . .

O copilă — ca de ver o optsprădece ani — delicată şi fromósă, suptírică şi înălţisóră, rumenă la faţă de răcéla vântului şi de căldura gândului, cu ochii strălucitori de plăcerea îndeletnicirii, — acéstă copilă, séú decă vé place mai bine, acéstă faţă mare, înainta cu paşi nesiguri pe luciul vèrtos al lacului, purtată de un tiner elegant.

Pe fata o chiema Iléna, ér pe tinerul Şándor.

O Româncă şi un Ungur! . . veţi striga cu toţi dând din cap în semn de necredinţă.

Aduceţi-vé însé aminte, că vorbim de astă érnă, adecă de un timp, când ura între Unguri şi Români nu ajunsese la un grad atât de mare ca acum, după: Nicopolis, Rahova, Lompalanca şi Plevna.

Atunci Români nu repurtaseră încă isbânde lor strălucite, de care astăđi vorbesce tótă lumea; dar totuşi eí şi pe atunci se puteau láuda cu isbânde secrete şi discrete, bună órá cum era victoria Ilénei, repurtată asupra lui Şándor, pe lacul din grădina de gimnastică.

Lucru pocit! În ce va fi zăcut puterea de isbândă a Ilénei, a acelei Ilene, de care íţi era témă, că acum, acum va cădea, că-cí astfel de réu se balansa pe „picioróngele eí cu tăiş“ séú „patine“ cum le dice după franţuzésca. Ba deú, decă Şándor nu ar fi ţinut pe Iléna, ea ar fi picat negreşit pe ghiaţă.

Cum a fost, cum n'a fost, destul că Iléna avea putere asupra lui Şándor; îl subjugase cu desévěřire; el era selavul eí, pe care în acele momente l'ar fi putut sumuţa chiar în contra pretinsului séu neam — turcesc.

Iléna de o cam dată nu avu însé asemenea plăceri; ea se multămia cu ajutorul, pe care i-l da Şándor în eser-ciţiul eí de pe ghiaţă.

Astfel mergeau lucrurile đi de đi cât ţinu ghiaţa tun; érá după ce ghiaţa se topi, Româncea nóstră şi Ungurul eí se despărţiră şi nu se întâlneră multă vreme,

că-cí venise timpul noróielor, când nu puteai să te duci în plimbare nici măcar pe „tèrgul grăului.“

Iléna era copilă sèrmană, fiica unei véduve, care, odinióră, pe când trăia bărbatul séú, véduse şi ea đile mai bune. Acum însé era silită a şi căştiga traiul vieţei sale şi a Ilénei prin munca mânilor eí, prin cusut.

— Écă ne vorbesce de una, care lucră pentru străini! vor dice aici multe din dómnele cetitóre, strémbând din nas.

Nu despreţuţi lucrul plătit, dómnele mele, nu-l despreţuţi, că-cí mai ruşinos este a te sfii de muncă, decát a-ţi agonisi cele trebuincióse cu sudorile feţei tale!

Da, dómnele mele, mama Ilénei lucra pentru străini, şi nu-í era ruşine, precum póte aţi crede Domnia-vóstră. Din contră, ea se láuda de hărnicia eí, era mândră de măestria eí, care o punea în stare a-şi procura ea însăşi o modestă esistinţă, ba chiar ceva mai mult decát modestă, că-cí ea era în stare a gusta pe ici, pe colea, câte o dată din plăcerile cercurilor avute, din care făcuse şi ea parte odinióră, şi unde era bine véđută, atât ea, cât şi fiá-sa, cu tóte că lucra pentru străini.

Dar tot mai avea o grijă mare pe sufletul eí; că-cí cu acul în mână, íţi procuri d'ale máncrei şi ceva haine, însé a rare orí íţi poţi agonisi atáta, pentru ca să fii în stare a-ţi mărita fata. Sciţi prea bine, că tinerii de astăđi vé întrébă mai întâiu de zestre şi de bani.

Când cu ghiaţa, biéta cocóna Smaranda avea o scânteiă de speranţă, dór de va peţi Ungurul pe fiá-sa. De . . . era Româncă bună, patriotă, séú mai bine đis, naţionalistă înfocată, dar: frate ne frate, brénza e pe bani.

— Decă nu vine nici un Român, se gândia dumneaei, să o daú şi după Ungur, că-cí așa vor fi voit pécatele nóstre.

Iléna şi ea se deprinsese cu sprijinul călduros al Ungurului, de când cu ghiaţa. Întâia dată, când fu silită a se lipsi de acest simţ dulce-înfróator, ea simţi ca un gol în peptul eí, ca o sete, ca un foc séú, ca . . . dar nu mai sciú nici eú, cum să v'o mai spun. Se puse pe gânduri, pe semne pentru a-şi esplica lipsa, de care pătímia. Nu sciú, decă va fi isbutit a se lámuri în acéstă privinţă. Atáta însé sciú, că îndată ce se făcu timpul mai frumos, îndată ce se uscasc noróiele, Iléna nu mai avu răbdare, ci o luá la plimbare, când „pe după ziduri“ când pe „aleiú“. Lucru minunat! Ce? plimbarea? Nici de cum,

ci altă împrejurare: Șândor avu același gust ca și Iléna. Arare ori se întempla, ca Iléna să fi eșit pe unde-va, fără să se fi întâlnit cu Șândor.

Cocóna Smaranda simțind pe departe cum stăteau lucrurile, se pregăti a-și pune érași speranța la loc, cu tóte că prin lume începuse a se frământa de foc „cestiunea orientului“ cum se dice în limbagiú politic, și cu tóte, că și aci la noi în Brașov începuse a se pronunța mai vértos cele dóue partide, adică: pártașii creștinismului și pártașii osmanismului.

Cocóna Smaranda, firesce, ținea cu creștinii, ér Șândor cu Turcii, că-cí domniú gazetari unguri și domnul „general“ Klapka, ațitaú din réșputeri pe bieții maghiari, de-í ametișera eu totul și-i zăpăcisera până întru atáta, încât acestia se cređurá frați de cruce cu turcii.

Acestea sunt lucruri sciute și cunoscute; nu mai trebuie să vi le înșir aici. Este însă o altă împrejurare, care ne intereséază și pe care nu o sciți; pe acésta trebuie să v'o spun: adică Iléna ținea cu mumă-sa dar și cu — Șândor.

Astfel sunt fetele mari, fórté dibace în politică, te duc ca pe sfóră, unde vréú ele. Iléna se ținu bine cu améndóue părțile, ba isbuti chiar a susține pacea între ele, adică între: mumă-sa și între Șândor, însă între Turci și Muscali nu putu să o susțină, că-cí n'avu timp, pentru a se ocupa de asemenea „nimicuri“, după ideia ei.

Turcii și Muscalii, fiind lipsiți de „bunele oficiuri“ (espresiune diplomatică) ale Ilenei, se luară de pěr, ba încurcară și pe Români în răsboiú.

Români nu o nimeriră togmai réú cu acésta, dar Iléna? . . .

Să o luăm puțin mai cu de-aménuntul, că-cí așa le place cocónelor. Domnialor vor să scie tot, si anume: cum s'a petrecut, cum s'a făcut și cum s'a desfăcut, pentru ca să aibă ce să povestéscă, când se adună la . . . cafea.

Veniseră și sántele Pasci. Dumneđeú draguțul ne învrednicise să auđim încă o dată „sfânta surlă.“

Aici trebuie să mă opresc puțin, că-cí nu scriú numai pentru Brașoveni; ér ceialalți onorabili cetitori și nu mai puțin onorabilele cetitóre, nu aú póte nici o idee despre „sfânta surlă;“ prin urmare sunt dator să le dau o mică esplicare.

Fără a mă întinde prea de parte cu vorba, că-cí cunosc dicátórea ceea: vorbă multă, sărăcia omului, fără a vé spune dar multe, voiú aréta numai în trecát, că aici la noi în Brașov, este un obiceiú, care se trage din moși, din strămoși, obiceiú din díle bétráne, atât de bétráne, încât nu le mai dăm de urmă, — dar să nu-mi uit vorba — este un obiceiú, că adică la Pasci „junii Români“, locuitorii acelei părți din Brașov, care se numesce „scheiú“, se întrunesc sub numele de „juni“ și stau împreună pentru a serba Pascile după datinile vechi.

Lista junilor, după cum mi s'a spus, se pórtă de protopopul Brașovului. Acolo, în curtea protopopéscă se alcătuesce în fiă-care an, în Dumineca floriilor, tagma junilor, care „tagmă“ dispune de mai mulți funcționari, între cari voiú aminti pe cei mai de frunte și anume, pe vătăfi și pe surlași.

Surlașii suflă 'n surlă (un instrument primitiv de aramă), de câte ori se adună junii. Cu tóte că acest instrument produce nisce sonuri, pe care mai bine ar fi ca

să le auđi numai prin „telefon“, totuși femeile mai bétráne din scheiú, auđind pentru prima órá, adică în Dumineca floriilor, sunetul surlei își fac cruce, dicénd cu glas tare și plin de-o umilită recunoscință: „Mulțamescu-ți ție, Dómne, că m'ai învrednicit să mai auđ încă o dată sfânta surlă.“

Domnilor poeți, care este părerea Domniavóstră asupra acestor vorbe? Eú cred că le-am putea lua de exemplu, că-cí sunt cu mult mai poetice decât o mulțime din produsele tipărite pe hárțiá velină și daurită la márgini

Atát va fi de ajuns pentru orientarea cetitorilor și tot o dată pentru îndemnarea etnografilor nostri, ca să ne dea o descriere complectă a serbărilor pascale din scheiul Brașovului, serbări, care sunt unice în felul lor și care merită a fi cunoscute în cercuri mai întinse.

Eú să-mi urmez istoria mea.

În septemána luminată Șândor își luá inima în dinți și veni pentru prima órá în casă la cocóna Smaranda. Veni ca simplu amic însă cu aer de pețitor.

Iléna îl primi prea bine, cocóna Smaranda însă cu inima îndoită.

Of, decă ar fi avut cel mai slab prospect de un ginere român, cum i-ar mai fi arétat dumneaei Ungurului, mutra cea vestită, de care se speria toți, câtí o videau. Dar vai, ne arétându-se nici un pețitor „creștin“, — cum numim noi pe Români spre deosebire de celelalte némuri și legi — dar vai, ne venind nici un „pravoslavnic.“ cocóna Smaranda nu aréta lui Șândor „mutra,“ ci un obraz dulce, îndemnându-l astfel a veni și de altă dată, ceea ce se și întemplă.

Lumea începu a vorbi pe fată. Cocóna Smaranda era îngrijată, că-cí Șândor venia — dar tăcea. El încă nu spusese cea vorbă, cel cuvânt greú . . .

Politica lumei înaintase cu pași de uriaș. Rușii trecuseră în România, ba chiar și peste Dunăre, ba dór și „gugea Balcanul.“ Români conlucrasera la luarea cetății Nicopolei.

Șândor deveni din ce în ce mai trist, mai posomorît. El pe semne se lupta cu dóue simțuri: Unul îl trăgea lângă Iléna, ér altul îl împingea de lângă — Románca.

Între acestea se arétase pe departe încă un pețitor pentru Iléna.

Era un moșier (proprietar de moși) de prin România, cătră care se „recomandase“ de un comerciant, care comerciant véđuse și admirase pe Iléna tot pe ghiață.

Așa dară în ver-ce cas, tot de pe ghiață avea să-í se tragă norocul.

Apoi să mai diceți ceva, și să nu lăsați pe fetele să învețe a se da pe ghiață!

Cocóna Smaranda prinsese inimă, auđind de acest moșier, însă ca femeia înțeléptă își dice: ce-í în mână nu-í minciună, și mai bine astăđi un ou, decât mâne un bou. Socotind astfel nu rupse relațiunile cu Șândor.

De la o vreme încóce Șândor deveni mai vesel, mai vorbeț, mai bine dispus. Cocónei Smarandei i se părea că, acum, acum va spune vorba cea mare, cea așteptată, însă de o cam dată el încă nu o spune.

Veselia lui Șândor nu purcese din relațiunile sale cu casa cocónei Smarandei, era alt lucru la miđloc, un lucru pe care îl veți înțelege și Domniavóstră numai de cât, cum vă voiú șopti un singur cuvânt, care nu este altul decât — Plevna No. 1.

Da, era pe atunci pe când Turcii păreau a săvârși minuni, respingând pe Schildner-Schuldner, și pe Krüdener, adică pe Rușii conduși de acești generali.

Șândor cel puțin, ca toți Ungurii, credea, că această minune va urma înainte, și d'aceea era vesel și cu voie bună.

Cocóna Smaranda nu avea de giaba un nas cam grosior. Dumneaei în cele din urmă, mirosi pricina veseliei lui Șândor și se făcu pară și foc, dar numai în ea, nici o dată față cu Ungurul, pe care în cepu a-l urî din toate puterile; însă după toate alte necazuri nu voi să mai strice încă și norocul fiicei sale; deci înghiți nodurile și tăcu înaintea lui Șândor, năbușită de nevoie.

Iléna începu a deveni nerăbdătoare, începu a înțelege și ea cauza purtării lui Șândor, începu a se mâhni, vedând, că Șândor simția mai ferbinte pentru o nălcuire a națiunii sale, decât pentru adâncă fericire a amorului.

În fine, după o lungă așteptare, totuși se decisă Șândor și spuse vorba cea mare, cea grea, adică ceru pe Iléna în căsătorie.

Cocóna Smaranda se gândi puțin, chibzui, că Ungurul de altmintea era băiat bun, cu pozițiune în lume, și că ura între Români și Unguri nu va ținea cât lumea și țise . . . da.

Maî remase a se auzi și părerea Ilénei.

Décă v'as spune acum, că Iléna nu se învoia, nu mi-ați crede, și ați avea totă dreptatea, că-cî Iléna era învoită din tot sufletul ei; dar' ca o fată mare, ce era, voi să-și jöce mendrele ei, voi să pedepsescă puțin pe Șândor de lunga sa nehotărare și răspunse, că-și va lua sama, și că peste o săptămână, adică în Dumineca viitoare, Șândor va putea veni, să primescă răspunsul.

Șândor n' avu ce face decât a se pune pe răbdare și a aștepta sorocul dat, adică Dumineca viitoare. Trebuie că el era înamorat „lulea“ de Iléna, de nu se supăraseră.

Iléna totă săptămâna era pe gânduri și mâhnită, că-cî mumă-sa o înfrunta neîncetat pentru purtarea ei cătră Șândor. Dumneaei, cocóna Smaranda, se temea, ca nu cumva să se fi mâniat Ungurul și această témă o băgase și în inima Ilénei. Fetita iubia pe Șândor, seú cel puțin doria a se sci o dată logodită cu el.

Se socoti într'un rând să-i trimită răspuns înaintea terminului, dar' acesta nu-i mai conveni a două ȃi, că-cî prea s'ar fi umilit.

— Până atunci să aștepte, până când mă voiú căciulă eú cătră el, — î-și dice mâniată de foc, și alungă departe dela ea acest gând prost.

Însă în tot cazul trebuia să facă ceva.

Trămise deci făclii gróse, de câte un fiorin una, la icónele sântilor Nicolae și Andreiú, pentru ca acești sânti să dea gând bun lui Șândor, ca să vină Duminecă. Venind, era botărît a se serba logodna, că-cî așa se vorbiră Iléna și cu mumă-sa.

Tótă săptămâna se petrecu în pregătiri din cele mari, că-cî o logodnă de fată mare nu este numai de colea, și nu se întemplă în toate ȃilele; ș'apoi cinstea casei unde ar fi rămas, decă nu ar fi fost toate după placul cocónei Smarandei?

Să fi vedut cum făcuse casele „alaudala“, cum scormonise prin toate unghiurile, spalase podinile, ferestrele, ușile, perdelele; cum frecase sfeșnicile, lămpile, clențele de pe

la uș; lustruise mesele; cum pregătise rochiile, fustele, mănușele, manșetele, cocurile; cum frământase aluatul pentru colaci, cu un cuvânt: făcuse toate, câte se cer pentru ca o „găzdóia“ bună să serbeze cu mulțămire o serbare atât de însemnată, cum era aceea, care se pregătia la casa cocónei Smarandei.

Tărđiú pentru Iléna, dar pentru cocóna Smaranda prea de grabă sosi și această ȃi mult dorită și tare temută.

Masa era întinsă des de dimințată. Să fi vedut această masă, ȃi-ar fi ris inima și ochii ȃi-ar fi cerut să mănći din toate. Era împodobită cu un gust deosebit, gema sub bogăția tacámurilor, sub dulcėta tortatelor și sub grămada mezelicurilor etc.

Togmaî în acel moment, când cocóna Smaranda pusese la locul lor o părechă de sarnițe, pe care le resturnase cu ceva mai nainte, togmaî în clipa când, — după ce curățise și cea din urmă fărîmătură de sare și de piper de pe masă — făcėdu-și cruce și scupănd isprăvise a ȃice: „peî necuratule! nu-ȃi vėri astăđi spurcata códa între noi!“ (adică resturnarea sarniței seú mai bine vėrsarea sărei și a piperului vestesce tot deuna cėrtă și gilcėvă) togmaî în acest moment; se deschise ușa și pe pragul ei apăru un nou personagiú, de care până acum numai pe departe am vorbit; cunoscınță mai de aprópe vom face cu dėnsul acum în minutul de față.

Acest personagiú era un domn în flórea vėrstei, adică între 30 și 40 ani. Era bine îmbrăcat, cam grosior la trup, cu mustăți lungi și stufose, cu bărbia netedă și lucióasă, fiind ras de curėnd; era frísat ca de bal și purta o cămașă fórte frumoasă, cu nasturi de briliant, c'un guler la găt, care era scrobít băț, de-î înțepenía gătul și-l opria d'a-și întórce capul după plac și voiă: era, cum am ȃice, ca scos din cutiă. Numai gulerul da bėtului om o astfel de înfățișare, încat vrėnd nevrėnd ȃi-se făcea milă de el.

Era coconul Manolache Mărgea, moșier din districtul Brăila, care venise acum la Brașov după recomandațiunea lui Eftimie Panglică, comerciant din Brăila, pentru a vedea pe Iléna și a o lua în căsătorie. După cununiă el avea de gând să-și iea nevasta mai întâiu la „voiagiú“ prin lumea mare, la Paris și apoi numai să se întórcă acasă la moșiă, unde doria să sosescă togmaî pe vremea treeratului.

Astfel era scris în scrisórea, pe care coconul Mărgea o întinsese cocónei Smarandei, după ce întrase în odaia și după ce poftit de cocóna Smaranda, se puse pe un scaun lângă masa întinsă.

Cocóna Smaranda cetind epistola rămase ca lovită de trăsnet,

Cum să nu rămână sėraca de ea? Coprinsul acelei scrisori era o gólă batjocură acum, după ce dumneaei își dase cuvėntul Ungurului, acum după ce dumneaei nu mai putea să devină sócra unui moșier, unui boer. Dar și el lua-l'ar corbiú, nu putu veni cu o săptămână mai nainte?...

— Dar stăi să mă gândesc puținel, — își ȃise cocóna Smaranda, — să nu mai fiă óre modru de scăpare? Pe mine în adevėr mă légă cuvėntul dat, însă pe fiú-meá nu o légă nimic. Las' că tot mai e speranță. Căt pentru pėcatul meú decă nu mă voiú ținea de vorbă, am să daú preoților, să-mi citescă un „acafíst;“ și Dumneđeú mă va erta cu atât mai lesne, fiind că scap sufletul Ilénei din ghiarele unui dușman al neamului meú.

Între acestea coconul Manolache Mărgea ochi cu mare plăcere masa întinsă și mai cu samă mezelicurile; pintre mezelicuri însă icrele îl preocupau mai mult, că-cî se scumpiseră mult prin Brăila de când cu închiderea Dunării din cauza afurisirii de război.

Se vede treaba, că coconul Manolache iubia prea mult icrele negre, și mai ales cele moi, că-cî togmai de acelea erau puse pe farfuriore și stăteau acolo garnisite frumos cu feliile de lămîi.

Coconul Manolache tăcu cât tăcu, așteptând ca să-i vorbescă ceva cocóna Smaranda. Acesta însă, frământată cum era de gândurile ei, își perduse cumpetul cel vestit și rămase mută.

Pentru a pune capăt acestei tăceri prea îndelungate, coconul Manolache tuși una în sec și dișe zimbînd: bun, dómna mea, adică vréu să dic, masa întinsă este semn bun, arătând, că-mî trăiesce sócra.

Cocóna Smaranda tresări la aceste cuvinte dar' fiind cu gândurile togmai pe la acaftistul proiectat, nu înțelese rostul coconului Manolache și dișe puțin cam nepotrivit:

— Nu, boerule, sócra nu-mî trăiesce.

Tablou! coconul Manolache încremenit de o parte, ér cocóna Smaranda, care îndată își luase sama, sfiută de altă parte.

Cine scie ce s'ar mai fi ales din acest tablou, decă în acest moment nu ar fi intrat Iléna, care se opri și ea surprinsă la privirea coconului Mărgea.

Cocóna Smaranda reculegându-și acum mințile dișe cătră boerul.

— Aveți dreptate, cocóne Manolache, masa întinsă este un semn fórte bun și nu ne veți lua în nume de réu, decă îndrésznesc a vé pofti și pe Domniavóstră la prânțul nostru de astăđi.

Coconul Manolache tuși din nou, puse mîna pe afurisirul de guler, care-i rosese și-i înroșise tot gâtul și pipăindu-se de-a lungul gulerului se dispunea să răspundă; dar astă dată îl luă Iléna pe dinainte dișcînd:

— Cu care ocaziune veți asista tot o dată și la logodna mea.

Un fulger de-ar fi căđut din cer prin odaiă, răsipind masa cea frumos gătită și spărgînd făruriorelo cu icre, coconul Manolache n'ar fi putut rămănea mai înlemnit decăt la auđul acestor vorbe; dar nici cocóna Smaranda nu s'ar fi făcut mai galbină, de cum se făcuse acum. Ea dișe cu o voce năbușită de focul, ce o ardea la inimă:

— Nu te uita, cocóne Manolache, în gura ei, că-cî ea nu scie încă, ce va să dișcă cuvința față cu un boer ca Domniata, și nesciind de cuvința, a îndrésznit a glumi cu Domniata.

Coconul Manolache pipăindu-și éráși gâtul, care începuse să-l usture, dișe:

— Óre glumă să fi fost? Nu-mî vine să cređ. Însé fiă cum va fi, eú unul tot nu voiú lipsi de la masă. La revedere dară.

Cu aceste cuvinte plecă.

Se duse ca să-și lapede sgarda cea țepănă de la gât, că-cî nu o mai putea suferi; dar își propuse a se întórece îndată, atăt pentru a gusta din icrele cele moi, cât mai vértos pentru a se desluși apriat în privința logodnei.

— Ce mî-ai făcut, ce mî-ai făcut? — dișe cocóna

Smaranda cătră Iléna, după ce se duse coconul Manolache, — ce mi-ai făcut?

— Ce ți-am făcut? — întrebă Iléna.

— Dar nu sci tu, că acest boer a venit cu gândul să te iea în căsătóriă?

— Șapoi? — urmă Iléna.

— Cum apoi? ce fel apoi? — strigă cocóna Smaranda supérată.

— Nu te înțeleg, mamă dragă. Domniata m'ai promis lui Șándor, ș' acum tot Domniata te superi.

— Da, mé supér, că esci tóntă, că nu sci cum să te porți cu lumea.

— Bine că sci Domniata să te porți, — adause Iléna, care ca o mirésă ce era, se simția ca și scăpată de sub stăpánirea mamei sale.

Cocóna Smaranda vėđînd, că cu mânia și cu vorbe aspre nu o scóte la cale, își luă sama și începu cu binele și cu frumosul, încercându-se a îndupleca pe Iléna, ca să améne logodna, să o lase cel puțin pe Dumineca viitóre.

Dar fetele mari, și mai cu samă miresele, când li s'a pus ceva în nas, apoi atunci cu greú le îmbunezi éráși. Ele nu vréu, și nu vréu, măcar de le-ai tăia în dóue.

Rémase decî după placul Ilenei, adică rămase, să se serbeze astăđi logodna ei cu Șándor.

Nu trecu mult timp, cocóna Smaranda dabia se împodobise pe deplin, dabia își pusese gátela pe cap, când étă că sosiră Șándor, coconul Manolache, un preot, și câte-va rude d'ale cocónei Smarandei.

Șándor era fórte vesel, îi rídeau ochii de bucuriă. Pe semne vėđînd bogăția mesei întinse, înțelese și el ceva, înțelese, că va fi ver o serbare neobicínuită, un lucru, ca o — logodnă!

Puțină răbdare, onorabili mei cetitori, puțină răbdare! Veți afla îndată adevérata causă a veseliei lui Șándor.

Cei doi rivali, adică Șándor și coconul Manolache se aședară la masă față 'n față. Șándor însă nu se temea de coconul Manolache cătuși de puțin, că-cî nu scia scopul călătóriei sale. Credea, că este ver un prieten vechiú al cocónei Smarandei.

Coconul Manolache însă se uita cu ochi réi la Șándor. Vėđîndu-l, că șeade lângă Iléna, vėđînd, că el este singurul flăcău la masă, înțelese, că el trebuie să fiă pretinsul logodnic al Ilenei.

Bată-l de Ungur, să-l bată! Cum veni el să strice cheful coconului Manolache, acum când Domniasa s'ar fi simțit prea mulțămînt de tóte, — acum după ce-și aruncase gurelul-băț cât coala, luându-și cămașa sa cea obicínuită, acum când nu-l mai rodea nimic pe la gât, acum când putea miroși mai de aprópe icrele cele moi, găsînd aroma lor fórte după gustul seú, acum când masa i se părea mai atrăgétóre și vinul mai cu „tăriș.”

Nesocotitul de Șándor, el în loc de a se aréta cucernic și evlavios, în momentul când preotul rostia rugăciunea de masă, cerșînd bine cuvéntarea cerului pentru dreptere-dincioși meseni, — în loc de-a ofta și el ca și ceialalți din adâncul inimei, el se uita cu despreț în fețele tuturor celor prezenti și zimbăia a bătaia de joc.

Érá acum, după ce preotul terminase rugăciunea sa, acum când toți ceialalți se apucaseră de icrele cele moi, Ungurul nostru nici nu privia măcar la acele icre, — scie

mocanul, ce e șofranul — ci începu a grăi, și încă cum, și încă ce! Poftim de cetiți:

— Ați audīt vestea, — ȃice Șăndor pe romănesce bine rėu, cum o rupea el, — ați audīt, că Turcii ău bătut pe Muscali la Plevna și ău prins 15.000 Romăni.

— Nu este drept, — răcni coconul Manolache ca un leu paraleu, — nu este drept, eū astăđi am sosit din Romănia.

— Ba drept — adauge Șăndor, — acum s'a dus depeša la London, mie mi-ău spus de la telegraf.

Cocóna Smaranda de necaz se făcu galbină ca turta de cėră; dar nu numai cocóna Smaranda și totī őspeți se supėrară, ci pănă și Ilėna însași sė facu pară și foc, și rėmase cu bucațica de icre nefnghițită, audīnd și vedėnd, cu ce plăcere vorbia pretinsul ei logodnic de rėul Romănilor, și cum nu se gāndia nici la dēnsa, nici la logodnă, nici la sāngele ei romănesc.

— Depeșă?! . . . și eū am depeșă, — ȃise coconul Manolache. — Ce-i drept, ău căđut mulți dintr' ăi nostri, dar ău avut o isbāndă mare, ău luat o ređută turcėscă, ău cuprins Grivița, de veți fi audīt de ea. Ba încă și Rușiī luară ver o dőue ređute, însă pănă la cele din urmă fură scoși din ele.

— Astea le spunī d-ta dela d-ta — adauge Șăndor.

— Te rog schimbă-ți vorba, — ȃise acum Ilėna, cātră Șăndor.

— Cum Ilėnă? — rėspunde Șăndor, — să-mī schimb vorba? Dar despre ce să vorbesc? Esistă acum lucru mai interesant, decăt rėsboiul cel crāncen și bātaia cea minunată, prin care ni se vādesce māna lui Dumnezeu, ajutānd pe cei drepti și pedepsīnd pe cei rėutācioși și nedrepti? Acėstă întrevorbire decurse în limba nemțescă, pe care atāt Șăndor, cāt și Ilėna o vorbeiau perfect de bine.

Ilėna la rėspunsul lui Șăndor se întorse cu indignațione și ȃise în prima ei furiă cātră cocóna Smaranda:

— Ce bine, cā nu m'am grăbit ađi-sėptēmānă, și nu mī-am dat și eū ca Domniata cuvėntul acėstui om, pe

care nu-l cunosceam. Acum, mulțămītă ceriului, mai am vreme să mē gāndesc.

— Cum domnișoră, — întrepruse coconul Manolache, plin de bucuriă — cum, încă nu v'ați promis? Tinde-ți-mī mie mână, vė încredințez, cā veți ajunge fericitā!

Șăndor deveni furios observānd cele ce observa. Fără a mai ținea samă de datoriile unui om cu bună creștere, împins de sāngele sėu semi-asiatic, se sculă repede și ȃise:

— Vė înșelați domnișoră, decă credeți, cā prin vorbele ce ați rostit acum, mī-ați făcut ver un rėu, — din contră.

Aici cocóna Smaranda nu-și mai putu reținea harțagul și ȃise cātră coconul Manolache:

— Fiind-că ați bine-voit a vė arėta ca un adevėrat prietin al casei nōstre, ba mai mult, fiind-că ne-ați făcut onōrea și ne-ați spus, cā doriți, să-mī fiți ginere, eū și cu fiiă-mea ne punem sub scutul Domniei-vōstre, rugāndu-vė, să ne scāpați de presința acėstui om, care și-a pierdut cumpėtul

— Ilėnă! — răcni Șăndor, — și tu

— Vė rog — rėspunse Ilėna cu o răcėlă extremă — încetați cu intimitatea Domniei-vōstre, pe care nu o mai pot accepta din momentul, în care devin logodnica Domnului Manolache Margea, moșier din districtul Brăila.

Șăndor îngălbini și mai tare, deschise gura, dar o ținu cāscatā fără a putea ȃice nici măcar „cīrc“; apoi se întorse, se repeđi de-și luă pālăria se duse și dus a rėmas pănă astăđi.

Între mesenī domni pentru cāte-va momente o liniște totală.

Dar' încetul cu încetul toți își recāștigară voia cea bună.

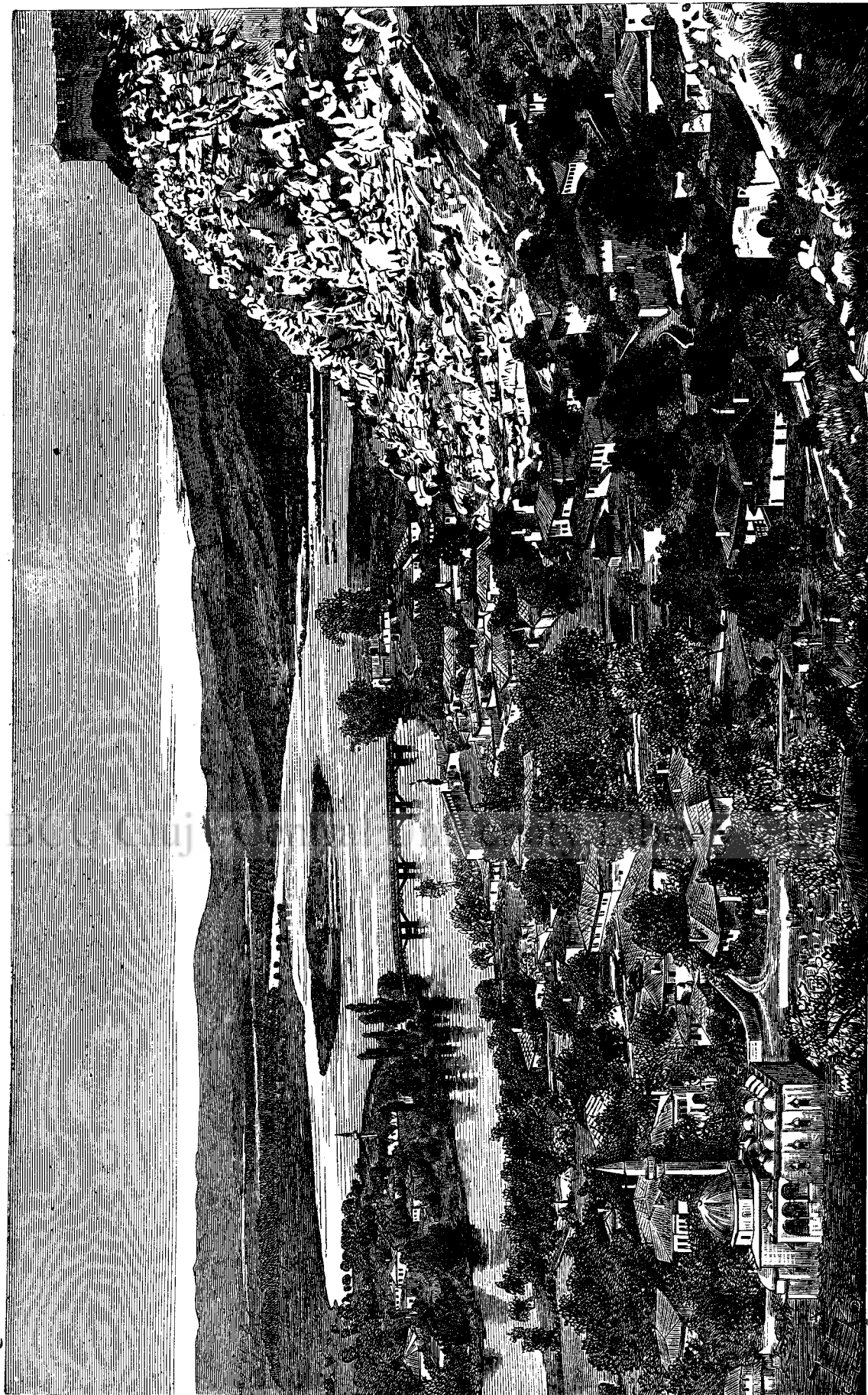
Preotul după ce gustă din friptură, ridică paharul și închinānd „intr' un ceas bun“ șfėrși cuvėntarea sa cu vorba Romănului: „Nu e pentru cine se gātesce, ci e pentru cine se nimeresce.“

Orașul Scutari.

(Ilustraționea de pag. 223).

Scutari (slavonesce Scadar, turcesce Ușcodra) e capitala vilaietului (districtului) de acelaș nume, care vilaiet se compune din Albania de nord, fiind mărginit la apus de Marea-Adriatică, őră la miăđă-nōpte de Muntenegru, Bosnia și Serbia. Orașul Scutari e situat lângă riul Boiana în distanță de trei miluri dela Marea-Adriatică. La nordul orașului se estinde vestitul lac Scutari, pentru care Muntenegrenii ău o adevėrată pasiune și pe care cu ori-ce preț ar vrea să-l iea sub stăpānirea lor. În orașul Scutari se află reședința guvernorului general, precum și aceea a unui episcop de rit grecesc. Capitala Albaniei de nord e provėđută cu dőue forturi, apoi cu multe alte întărituri, destinate a o apėra la casuri de rėsboiū. În Scutari se găsesc mai multe fabrice de puscī; locuitorii orașului, al cāror numėr e de vre-o 24,000, atāt musulmani, cāt și creștinī, se ocupă cu fabricarea de postav, cu construirea de corăbii și mai vėrtos cu negoțul. — În vechime Scutari se numia Scodra; se crede, cā orașul a fost întemeiat

de Chodrisci pe timpul lui Alesandru-cel-Mare. Mai tărđiū orașul făcea parte din Iliria romană; dar pănă la anul 168 în. d. Chr. regele iliric Gențiu, care se lupta contra Romanilor, își avea reședința în Scodra. Romanii, după ce invinseră pe Gențiu, împoporară orașul cu o coloniă romană, anume: Colonia Claudia Augusta. După împărțirea imperiului roman, Scodra făcėnd parte din imperiul de rėșărit (bizantin) deveni capitala provinciei ilirice Prevalitana, care corėspunde aprōpe de tot Albaniei nordice sėu actualului vilaiet Scutari. În decursul evului mediū Albanezii emancipāndu-se de sub domnia bizantină, Scodra sėu Scutari ajunse sub stăpānirea lor, dimpreună cu intrėga provinciă eliberată. Pėtrunđėnd Turcii în Europa, orașul Scutari încă se vedu în scurt timp amerințat de atacurile lor. Albanezii și-ău apėrat orașul c'un eroism, care i-a făcut nemuritori în istoriă; dar ce folos? Pe acele timpuri mai nici un stat european n'ar fi fost în stare să se împotrivescā Turcilor. Apėrătorii orașului Scu-

Oraşul Scutari. (Pag. 222.)

tari li s'au împotrivit timp îndelungat, însă în cele din urmă Scutari totuși călu în mâinile Turcilor. — Orașul acesta are să jöce și 'n războiul de față un rol însemnat; în tot momentul se pöte întâmpla, ca chiar Albanezii creștini să se unescă cu Muntenegrenii și să rădice arma

asupra Turcului, spre a-și recuceri țera și orașele și spre a se constitui în stat neatârnat. Dar și fără să se 'ntemple vre-o mișcare din partea Albanezilor, Scutari totuși nu va scăpa de atacuri din partea Muntenegrenilor seú pöte chiar a Grecilor de vor intra în acțiune.

V a r i e t ä ț i .

Averea Franciei. După calculele colonelului Federal Louise Rustow, averea națională a Franciei este estimată acum la 150 miliarde. Valörea pământului, câmpurile, fânături, păduri, mine, drumurile de totfelul și zidirile. töte acestea, în anul 1850, după statisticii cei mai competenți, erau evaluate abia la 84 miliarde. Din aceste date se pöte lesne aprecia, cât de mult s'a ridicat valorile într'un așa scurt timp și care va fi valörea averii naționale a acestei țeri la anul 1900? Actualminte numai drumurile de fer și telegrafele aparținând statului ca proprietate represintă 8 miliarde. Valörea fonciară este evaluată în minimum la 100 miliarde. Capitalul industrial, bani în numerar, hârtia și bilete, sunt cel puțin 30 miliarde. Provișiunile pentru vițuire de tot felul, ferul, cărbunele, mașinile, fabricile ect. represintă încă în minimum 20 miliarde. Așa dar, conchide acest erudit bărbat, cum că 5 miliarde plătite de Franca ca despăgubire de război Germaniei, represintă abia a 30-ea parte a capitalului național.

Ceva referitor la industria persiană. South-Kensington Museum a primit, ca present de la Șahul Persiei, un supliment la colecțiunea sa de obiecte de arte persiană. „El constă,“ dice *Chronique des Arts*, „în mostre ale diferitelor fabrici de covöre și lucrări brodate, ce se găsesc în Persia. Covörele, care sunt de totă frumusețea, vin în cea mai mare parte din provinciile Kurdistan, Feregan, Gain și Meshed, și e interesant a vedea cum fiă-care provincii își are fasonul, modelul și culorile sele. Covörele cele mai prețioase sunt cele din Kurdistan. Fondul este alb cu flori strălucitoare răspândite în mod armonios. Broderia se face mai cu semă la Reht, pe țărmii mării Caspice. Ea se asemănă câte odată cu dantela în finețe; patronul ordinar e o rozetă mișlociă înconjurată de flori aședate geometric.“

Originea cėiului după Chinesii. Ecă, după o legendă chinezescă, originea cėiului. În secolul al șeselea al erei crestine, un fiu al regelui Indielor orientale, numit Darma, ajuns pe țărmul chinez pe un vas d'o formă străină și împins de genii nevisibile, servitorii ai Marelui-Tot. El fugia de sgomot, și 'l plăcea o peste măsură austeritate; rădăcinile erau pânea lui, apa de riü bėutura lui. El luase otărira d'a se face stăpân pe natură, și d'a nu închide ochii nici odată, nici nöptea, nici ziua. Dér, în estalul uneia din aceste contemplări nocturne pentru adorarea Iunei, ochiul Marelui-Tot, ostentă birui p'acest fanatic și 'l întinse la pământ, unde adormi fără voia lui. La deșteptare'i, furios că și-a violat jurământul și c'a dormit ca cel mai de pe urmă Chinez, întrebuiță un mișloc extrem pentru a nu mai cădea în aceeași greșelă, și se pedepsi pentru greșela ce făcuse. Își tăii pleopele, le aruncă pe pământ și jucă cu picidrele peste ele, pentru că ele cedaseră ispitei. În ziua ce urmă după această schinguire, el trecu p'același drum și găsi, chiar în acel loc, pleopele lui schimbate într'un arboras pân'atunci necunoscut. Uimit d'această minune, rupse câte-va foi din el, le mănacă și găsi în ele un gust străin, un miros minunat, care îi dete îndată o putere nouă; nervii îi palpită, în vine începu a'i curge un sânge mai subtil, veselia se cobori în corpul lui. Somnul avea un vrășmaș; el putea acum să - și petrecă viața în contemplațiunii, fără să se temă d'a mai fi biruit de somn.

Cataract de foc. Închipuiscă-și cine-va un riü care cade din o înălțime de 80—100 picidre — așa dar din o înălțime de două ori mai mare ca cea a Rinului la Șafhausen — ér valurile acelu riü să nu fiă apă, ci foc, și va avea fără indoială în imaginațiune un tablou îngrozitor și sublim tot odată! Ei bine! acesta există nu numai în imaginațiune, ci și în realitate. Muntele vulcanic Manna Loa din Owaithi ofere un astfel de tablou. După ce riul de foc (de celöre închisă), eșind din vulcan, curge cu multă vehemență peste un teren förte accidentat, ajungând la țerm se aruncă în mare din înălțimea arătată, cu un tunet ce sgudue pământul și se aude în depărtare de 15 öre. Marea e în o eternă revoluțiune, valuri gigantice se aruncă spre țărmuri, se sparg și iar vin altele fără de încetare. Acest fenomen miraculos durcă câte odată și trei săptămâni, în care timp apa mării de fierbințea cea mare a riului, fierbe în totă puterea cuvântului,

într'o înindere de 20 öre. Se înțelege, că töte viețuitoarele, ce sunt sau ajung în acest cerc de foc — se fierb. Mare e natura în manifestățiile sale, și minunate sunt fenomenele ei! (România liberă.)

Universități germane. În anariul universităților germane găsim următoarele cifre: Numărul universităților împărăției e de 21, în care se află 20,229 de studenți. Dar între acestia sunt mai mult de 2,200 cari nu iau inscripții. Din cei 17,500, cari mai rămân, mai mult de a treia parte și anume 6,787 sunt înscriși la filosofă, adică urmază cursurile la științe precum și la filosofia propriu disă. Facultatea cea mai puțin frecventată este cea teologică, care nu are cu totul tot de cât 2,223 de auditorii. Universitatea din Berlin e cea mai frecventată, că-cî are 4,597 de elevi, dintre cari însă mai mult de 2,000 nu iau inscripție. Dēcă nu se numără de cât elevii înscriși, atunci Lipsca e în fruntea tuturor că-cî are într'adever peste 3,000 de studenți imatriculați. Strassburg, cu 700 de studenți, ocupă locul al 11-lea, iar cel din urmă îl ocupă universitatea de la Rostock, care n'are de cât 144 de studenți. Numărul profesorilor cu lėfă este de 1,300, a docenților privați 450. Universitățile germane o țin pe împărăția ceva peste 12.500,000 de franci pe an. Într'un singur an universitatea din Strassburg a absorbit aproape 4.800,900 de franci. Celelalte universități germane, afară de împărăție, sunt în Basel (Svțera) Dorpa, (Russia), Viena, Gratz, Insbruck, Praga și Cernăuți (Austro-Ungaria). Numărul total al universităților germane e așa dar de 28, cuprinzând și pe cele din urmă. (Timpul.)

Pălăria Dorobanș. Dömma Engel din Bucuresci a avut fericita idee d'a face din căciula vitejilor nostri dorobanș o gentilă pălăria de dame, care îndeplinesc töte condițiuni cerute de un frumos gust. Pălăria acăta a fost presintată M. S. Dömnei, care a primit-o cu cea mai mare satisfacere, făcend Augustele Sėle mulțamiri d-nei Engel pentru acăstă fericită idee. Câte-va dömne din Capitală au și pus acăstă pălăria și ce bine le ședea! Erau admirabile! Oficiarii ruși s'au grăbit a trămite asemeni pălării soșielor d-lor. (Dorobanșul.)

Pentru literați. În Marța Pascilor din 1878, societatea limbelor române va decerne la Montpellier, o cupă mare simbolică de argint, ca premiü, autorului celei mai bune poesii pe tema următoare: Cântul Latinului seú, altfel dis, Cântul ginții latine. Sunt admise la concurs: limba română, cea francesă, cea catalană, cea italiană, c'un cuvënt: töte limbele latine. Concurenții sunt invitați a indica precis dialectul, de care s'au servit și vor adresa manuscritele lor — care pot fi însoțite și de notațiunea musicală a unei arii potrivită cu vorbale — înainte de 15 Ianuariü 1878 cu adresa: A monsieur le secretaire de la société des langues romanes, à Montpellier, France. — Manuscrisul va purta o epigrafă care va fi copiată și p'un plic sigilat, care să conțină numele și adresa concurintelui.

Diformități naturale. Lângă Englewood la Texas, există o familiă compusă din tată, mamă și 12 copii; numărul degetelor, atât la picidre cât și la mâni se ridică la 328; fiă-care copil are 24 degete. Profesorul Hungleford, care 'i-a esăminat a afirmat acest fapt în diare.

Osman-pașa și o copilă. Mercuri sėra a venit Osman-pașa în Bucuresci fără scirea nimenui, afară de-a locotarilor hotelului Brufft, unde a tras eroul dela Plevna. Totul s'a făcut în linisce, fără nici o deranjare a ilustrului prisoner. Totuși în momentul d'a trece pragul odăii, dus într'un fotoliü, o copilă plăcută în vėrstă de 4 ani, sica d-lui I..., se presentă marșalului oferindu-i un buchet de flori. Figura palidă și suferindă a marșalului se însenină de odată și eroul întinse brațele cătră plăcuta copilă, carei aducea întâia mângăere în durerea lui, oficerul rus, care însoțea pe Osman, luă pe copilă în brațe și o presentă marșalului, care o îmbrățișă sărutând-o de două ori. Câte-va minute 'n nrnă Osman esprimă dorința d'a vedea pe tēnăra copilă. Acăstă întră veselă la el și se urcă pe genunchi. Osman-pașa și arătă recunoștința prin sărutări. Câte-va lacrimi curseră din ochii seî, amintind celor presentii că si eroul de la Plevna avea un copil departe de el și cine scie pentru cât timp! (Războiul.)